

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน

SKILLS OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS IN 21ST CENTURY OF
PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS, GENERAL EDUCATION SECTION, NAN
PROVINCE

พระมหาภูติศ แคว้งอินทร์ *, ธีระภัทร ประสมสุข *

สุรัตน์ ศรีดาเดช *, ประkob สาระวรรณ *

PhramahaPoodis Kangin, Teerapat Prasomsuk

Surat Sridadej, Prakob Sarawan

Corresponding Author E-mail: poodis.new22@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา และตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร 16 รูป/คน ครู 146 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นเชิง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทางด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านวิชาการ ด้านมนุษย และด้านการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน คือ ควรมีกระบวนการแก้ไขปัญหาในข้อจำกัดของบริบท ควรมีจินตนาการสร้างสรรค์นวัตกรรม ควรสร้างปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ควรมีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรปรับตัวแสวงหาความรู้วิชาการ ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการทำงาน และควรเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบนำทักษะด้านอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้

3. ผลการตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100

คำสำคัญ: ทักษะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย นอร์ท-เชียงใหม่

ABSTRACT

The objectives of this research were: to study Educational Institution Administrators' Skills and to examine developing methods for the Skills of Educational Institution Administrators in the 21st Century of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Section, Nan Province. The research populations are 16 administrators and 146 teachers. Research tools consist of questionnaires, then the collected data is analyzed by searching for average and standard deviation. Also, data from interviewing questionnaire are analyzed and synthesized in the descriptive summary.

The results of this research found that:

1. The overall Skills of Educational Institution Administrators in the 21st Century of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Section, Nan Province are at a high level. Also, when we consider each method by average in order, leadership is the highest, and the second is teamwork. Then there are communicating information and digital technology, analysis thinking, innovative creativity, academics, and humans, while problem-solving is the lowest respectively.

2. Developing methods on Skills of Educational Institution Administrators in the 21st Century of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Section, Nan Province are as follows. There should be a problem-solving process by context limitation, the imagination of innovative creativity, creation of working interaction, working ethics, promotion of educational technology, an adaption of academic knowledge seeking, creation of corporate culture toward working, and systematic data linking while applying with other skills.

3. Referring to the examining result of developing methods on Skills of Educational Institution Administrators in the 21st Century, correctness, suitability, probability, and utility are 100 percent.

Keywords: Skills, Educational institution administrators, The 21st Century

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ภาครัฐได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 (2562, น. 21) เพื่อนำมาใช้ในการอุปถัมภ์การศึกษาของทางคณะสงฆ์ ได้ให้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า โดยที่โบราณราชประเพณี สถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมาโดยตลอด ซึ่งคณะสงฆ์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมควบคู่กันไปกับการศึกษาวิชาสามัญ เพื่อให้การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยดีจากภาครัฐ และสามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์และของชาติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระสงฆ์จึงต้องบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าเชื่อถือของสังคม จากการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมก่อนพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 พบปัญหาในด้านการบริหารจัดการศึกษาที่หลากหลายเกิดความสับสน ปัญหาการบริหารไม่เป็นระบบและไม่ทันกับการ

เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การจัดการบริหารไม่เด่นชัดมีความผูกขาดกับกิจการคณะสงฆ์ที่ทำให้การบริหารไม่มีคุณภาพ (พระวรวงศ์ กิตติญาโณ (แก้วพิลา) และคณะ, 2561, น. 66-67)

จึงทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 สนองนโยบายความมุ่งหมายที่ทางภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาคณะสงฆ์ยิ่งกว่าอดีตที่ผ่านมา และถึงเวลาที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่จำเป็นต้องมีทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่มีมาตรฐาน สรรค์สร้างศาสนทายาทที่ดี บุคลากรที่ดี สูสังคมไทยเพื่อประโยชน์โดยรวม

สมนึก เครือวงศ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 กันยายน 2562) นักวิชาการสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6 ได้กล่าวว่า สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6 ได้พบถึงปัญหา อุปสรรคในปีการศึกษา 2562 ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ขาดกระบวนการนิเทศ กำกับติดตาม ไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีเครือข่ายในการทำงานแบบมีส่วนร่วม

จากข้อมูลการนิเทศ กำกับ ติดตาม คุณภาพ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดน่าน มีการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ผู้บริหารยังขาดทักษะในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน, 2564, น. 8-15)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานพัฒนาทักษะผู้บริหารในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทความเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่สนองวัตถุประสงค์พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรมพ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน
3. เพื่อตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาโดยใช้ประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 162 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน จำนวน 8 ด้าน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และแบบประเมินตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางที่สังเคราะห์จากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แบบประเมินตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางที่สังเคราะห์จากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ประกอบด้วย 8 ด้าน

การหาคุณภาพของเครื่องมือศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธี Cronbach's Alpha Coefficient ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน

นำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบเกณฑ์ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางที่สังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ โดยหาค่าร้อยละของความคิดเห็น ซึ่งได้พิจารณาค่าร้อยละระหว่าง 60.00 – 100

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่และค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง

วิเคราะห์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 209)

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปจากความถี่ของผู้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นแล้วและอธิบายผล นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอธิบายผล

สังเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน พิจารณาแบบบันทึกสัมภาษณ์ทั้งหมด เพื่อคัดเลือกแบบบันทึกสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ และถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา

ตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ที่สังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางที่ได้รับ โดยหาค่าร้อยละของความคิดเห็น ซึ่งได้พิจารณาค่าร้อยละระหว่าง 60.00 – 100

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยรวมและรายด้าน

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21		ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
1	ทักษะด้านการแก้ปัญหา	3.57	0.57	มาก
2	ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.93	0.68	มาก
3	ทักษะด้านสร้างทีมงาน	4.07	0.70	มาก

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21		ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		μ	σ	
4	ทักษะด้านการเป็นผู้นำ	4.12	0.67	มาก
5	ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล	4.01	0.59	มาก
6	ทักษะด้านวิชาการ	3.64	0.40	มาก
7	ทักษะด้านมนุษย	3.60	0.40	มาก
8	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์	3.97	0.68	มาก
โดยรวม		3.86	0.59	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$) ($\sigma = 0.59$) และเมื่อพิจารณาทักษะรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ทักษะการเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$) ($\sigma = 0.67$) รองลงมาคือ ทักษะด้านสร้างทีมงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) ($\sigma = 0.70$) ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$) ($\sigma = 0.59$) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$) ($\sigma = 0.68$) ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$) ($\sigma = 0.68$) ทักษะด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$) ($\sigma = 0.40$) ทักษะด้านมนุษย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$) ($\sigma = 0.40$) และทักษะด้านการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57$) ($\sigma = 0.57$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ใน 8 ด้าน คือ ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านสร้างทีมงาน ทักษะด้านภาวะผู้นำ ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล ทักษะด้านวิชาการ ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ โดยเลือกเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ใน 8 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 6 ท่าน ดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหาคือให้ทันท่วงที ไม่ผิดพลาด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรแก้ปัญหาโดยกำหนดปัญหา ระยะเวลาสั้นและระยะยาว ค้นหาสาเหตุ มีสติ สร้างทีมงานเข้ามาปรึกษาหารือร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นระบบ ยึดหลักธรรมพระพุทธศาสนา

แนวทางการติดตาม ประเมินผล นวัตกรรมที่น่าประยุกต์ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตาม ประเมินผล ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจน และประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรมที่น่าประยุกต์ใช้

แนวทางสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคคลในองค์กร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความภาคภูมิใจ ปณิธาน Mindset ทศนคติ แนวคิดใหม่ ๆ ควบคู่การให้สวัสดิการ

พร้อมอำนวยความสะดวก การทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาด้าน วิทยฐานะ

แนวทางการแนะนำชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานในการทำงานด้วยการใช้กระบวนการ PDCA ปลูกฝังในเรื่องการทำงานให้ความรักในวิชาชีพ ใช้หลักแห่งความเมตตาธรรมในการทำงาน รับฟังความคิดเห็น ตื่นตัวอยู่เสมอพร้อมทุกสถานการณ์ สามารถในการจัดลำดับความสำคัญ วางแผน เวลา งาน กับ เวลาส่วนตัวให้สมดุล

แนวทางการนำเทคโนโลยี ดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในระบบงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามี การนำเทคโนโลยี ดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในระบบงาน กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT สร้างวัฒนธรรม การทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของ สถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี สามารถใช้ ICT ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำ ความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมในการ จัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการ ใช้ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการนำมาประยุกต์ใช้ในระบบงาน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีระบบการจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา

แนวทางการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษายุค 5G ต้องยอมรับการ เปลี่ยนแปลงของโลก เรียนรู้ได้ทุกที่และทุกเวลา ต้องปรับตัวเองและสถานศึกษาให้ยังประโยชน์ หรือนำประโยชน์จากเทคโนโลยียุค 5G นำมาประยุกต์ใช้ในด้านวิสัยทัศน์ ด้านวัฒนธรรมการ เรียนรู้ในยุค Digital-Age Learning Culture และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

แนวทางขจัดความขัดแย้งและสร้างความเท่าเทียมกันในองค์กร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้หลักพรหมวิหารธรรม ปราศจากอคติ รับฟังและเคารพความคิดเห็นของทุกคน กล้าเผชิญ กับปัญหา เจรจาด้วยเหตุผล สื่อสารให้ชัดเจนตรงประเด็น รู้จักยอมรับผิดและให้อภัยซึ่งกันและ กัน ยกย่องให้เกียรติต่อกันและกัน

แนวทางสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลัก อริยสัจ 4 เป็นหลัก ปรึกษาผู้รู้ ตัดสินใจ และการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์และ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีสติ ยึดหลักความถูกต้อง เลี่ยงการตัดสินใจตามความรู้สึกของตนเอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน

ผลการตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ความ ถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100

อภิปรายผลการวิจัย

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะด้านการเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ทักษะด้านสร้างทีมงาน ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านวิชาการ ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ซึ่งที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ให้ความสำคัญกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 8 ด้าน คือ ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล ทักษะด้านวิชาการ ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แพรดาว สนองฝัน (2557, น. 46-49) เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 11 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านวิชาการ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการบริหาร ทักษะด้านการวางแผน ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการประเมิน ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารและการบริหารจัดการ และทักษะด้านการสร้างทีมงาน โดยทักษะที่มีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องกันอันดับแรก คือ ทักษะด้านการสร้างทีมงาน ส่วนแนวโน้มเป็นไปได้มากและมีความเห็นสอดคล้องกันอันดับสุดท้าย คือ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารและการบริหารจัดการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรสา มาสิงห์ (2562, น. 113-114) เรื่อง การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา พบว่า ทักษะที่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดมี 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการวางแผน ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะมนุษยสัมพันธ์ และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากมี 2 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการจูงใจ หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ดังต่อไปนี้

ทักษะด้านการแก้ปัญหา พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรแก้ปัญหาโดยการค้นหาปัญหาทำความเข้าใจ วิเคราะห์ผลกระทบทั้ง ระยะสั้นและระยะยาว มีสติ รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ควรไม่ใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา มีกระบวนการสร้างทีมงานให้มีส่วนร่วมปรึกษาหารือร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นระบบ มีแบบแผน และมีการประเมินผลทุกครั้ง ที่สำคัญควรยึดหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ 4 พรหมวิหารธรรม 4 และปราศจากอคติ 4 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dubrin (2012) ผู้บริหารต้องทำ

หน้าที่วินิจฉัย สาเหตุของปัญหา และตัดสินใจแก้ไขปัญหาอาศัยทักษะด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ทักษะด้านเทคนิค ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านนโยบาย ตลอดจนนำเอาหลักคุณธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการติดตามประเมินผล การใช้นวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน และมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินความพึงพอใจของการใช้นวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ รับฟังความเห็นของครูบุคลากร เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาปรับปรุงนำเทคนิคใหม่ ๆ ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, น. 56) ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม คือความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร เจียมทอง (2561, น. 9-10) ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นการสร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนโอกาสไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์และเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ

ทักษะด้านสร้างทีมงาน พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านสร้างทีมงานผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความ ภาคภูมิใจ ปณิธาน Mindset ทักษะคิด แนวคิดใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดในตัวครูบุคลากรเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา จัดสรรสวัสดิการ รางวัล โบนัส ตามผลงานที่ปรากฏ พร้อมอำนวยความสะดวกในการทำงานของครูบุคลากรเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา คอยช่วยเหลือมีน้ำใจให้คำปรึกษาในการทำงาน สนับสนุนให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพและส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาด้านวิทยฐานะให้เป็นผู้มีคุณวุฒิในการประกอบวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, น. 59) ทักษะการทำงานเป็นทีม คือ ความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการวางแผนร่วมกันมีเป้าหมาย กระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจขององค์กรสู่ความสำเร็จ

ทักษะด้านภาวะผู้นำ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการแนะนำแนวทางในการดำเนินงานในการทำงานด้วยการใช้กระบวนการ PDCA ในการบริหารพร้อมทั้งให้ความสำคัญแก่ครู บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ใช้หลักแห่งความเมตตาธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความฉลาด อดทน ปฏิภาณไหวพริบ ที่ตื่นตัวอยู่เสมอ สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองพร้อมทำงานในทุกสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม กล้าในการตัดสินใจ และสามารถสร้างการทำงานที่เป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดลำดับความสำคัญของการทำงาน โดยมีการวางแผนงาน เวลางานกับ เวลาส่วนตัวให้สมดุลกัน และมีการเรียนรู้แสวงหาวิธีการเทคนิคเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการในการทำงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Sergiovanni (1998) กล่าวว่า ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ด้านการวางแผน การติดต่อสื่อสาร การจัดการดำเนินงาน การมอบหมายงานและการประเมินผล ตลอดจนการแก้ปัญหาความขัดแย้งกล้าตัดสินใจ เพื่อนำองค์กรสู่ความสำเร็จ

ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจน และบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างวัฒนธรรมองค์กรและบรรยากาศสถานศึกษาที่เอื้อต่อการใช้ ICT ส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอต้องทำตนให้เป็นผู้รู้ทางด้าน ICT ในการปฏิบัติงานอย่างที่เหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจครูบุคลากรของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT มาสร้างสรรค์นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนและในการปฏิบัติงานมีระบบการกำกับติดตามประเมินผล และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีการนำ ICT มาประยุกต์ใช้ในบริหารงาน 4 ฝ่ายตลอดถึงกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในด้าน ICT สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, น. 61) ทักษะการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมทันยุคสถานการณ์ ขององค์กรเพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ประสบการณ์ และยังสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชษิตา ศิริมัน (2564, น. 415) ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 จำต้องพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลให้คล่องแคล่ว สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้สร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร เพื่อการเผยแพร่ข้อมูล สร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อการพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านวิชาการ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษายุค 5G ต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก เรียนรู้ได้ทุกที่และทุกเวลา ต้องปรับตัวเองและสถานศึกษาให้เพื่อพัฒนาความรู้ด้านวิชาการ นำมาประยุกต์ใช้ในด้านวิสัยทัศน์ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุค Digital-Age Learning Culture และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพ เพื่อปรับปรุงระบบงาน หลักสูตร และพัฒนาการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงยุค 5G และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการความรู้ (KM) ของโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ปกครอง และนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารย์ พานิช (2558, น. 16-21) ทักษะด้านวิชาการ คือ การดำเนินงานวิชาการที่มีความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์ในยุคปัจจุบันให้เกิดความสำเร็จแก่นักเรียนตลอดชีวิต

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักพรหมวิหารธรรม และหลักอคติ 4 ในการขจัดความขัดแย้งและสร้างความเท่าเทียมกันในองค์กร ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของทุกคน กล้าเผชิญกับปัญหา เจรจาด้วยเหตุผลหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่รุนแรงที่อาจสร้างความแตกแยกในการทำงาน ควรสื่อสารให้ชัดเจนตรงประเด็นยึดหลักความถูกต้องในการทำงาน เคารพสิทธิมนุษยชน ไม่เลือกปฏิบัติ ยอมรับผิดให้อภัยซึ่งกันและกันในการทำงาน สร้างระบบประสานงานและลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในองค์กร ตลอดจนการยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกันในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรศร เจียมทอง (2561, น. 9-10) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น ให้เกียรติผู้อื่น สร้างบรรยากาศให้เกิดความสุขในการทำงาน สร้างความเชื่อใจยอมรับซึ่งกันและกันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมถึงความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมงาน เพื่อส่งผลต่อการทำงานขององค์กรที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชษิตา ศิริมัน (2564, น. 415) ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 จำต้องศึกษาและพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นหลัก ในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาในการบริหารสถานศึกษา ควรปรึกษาผู้รู้เพื่อการตัดสินใจในการทำงาน และการใช้หลัก SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีสติ ยึดหลักความถูกต้อง หลีกเลี่ยงการตัดสินใจตามความรู้สึกของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Drake and Roe (1986) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิด ปัญญาในการบริหารงานภายในองค์กร เป็นทักษะของผู้บริหารที่สามารถพัฒนาได้ และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, น. 56) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ คิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีญญา น้อยพิมาย (2562, น. 50-53) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการบริหารงาน การวางแผนและการพัฒนาการปฏิบัติงานระดับต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา มีแนวคิดใหม่ ๆ สร้างสรรค์และพัฒนาผลงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผลการตรวจสอบแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ดังต่อไปนี้

ทักษะด้านการแก้ปัญหา พบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรแก้ปัญหาโดยกำหนดปัญหา ระยะสั้นและระยะยาว ค้นหาสาเหตุของปัญหา ทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีใช้อารมณ์ ต้องมีสติ รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการทำงานสร้างทีมงานเข้ามาปรึกษาหารือร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นระบบ มีแบบแผน มีการประเมินทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรโดยยึดหลักธรรมพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 และปราศจากอคติ 4 คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม พบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีให้มีการติดตาม ประเมินผลการใช้นวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการให้ชัดเจนและมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประเมินความพึงพอใจของการใช้นวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมประยุกต์ใช้ และรับฟังความเห็นของครูบุคลากร เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาปรับปรุงการใช้การใช้นวัตกรรมที่นำประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคนิคใหม่ ๆ ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านสร้างทีมงาน พบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความ ภาคภูมิใจ ปณิธาน Mindset ทักษะคิด แนวคิดใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดในตัวครูบุคลากรเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรสวัสดิการ รางวัล โบนัส ตามผลงานที่ปรากฏ พร้อมอำนวยความสะดวกในการทำงานของครูบุคลากรเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการทำงานที่คอยช่วยเหลือกัน มีน้ำใจและให้คำปรึกษาในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพและส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาด้านวิทยฐานะให้เป็นผู้มีคุณวุฒิในการประกอบวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านภาวะผู้นำ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการแนะนำแนวทางในการดำเนินงานในการทำงานด้วยการใช้กระบวนการ PDCA ในการบริหารพร้อมทั้งให้ความสำคัญแก่ครู บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังในเรื่องการทำงานโดยใช้หลักแห่งความเมตตาธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และทำตนเป็น แบบอย่างที่ดีในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความฉลาด อดทน ปฏิภาณไหวพริบ ที่ตื่นตัวอยู่เสมอ สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองพร้อมทำงานในทุกสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกล้าในการตัดสินใจ และสามารถสร้างการทำงานที่เป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญ ของการทำงาน โดยมีการวางแผนงาน เวลางานกับ เวลาส่วนตัวให้สมดุลกัน และมีการเรียนรู้และแสวงหาวิธีการเทคนิคเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการในการทำงานอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจน และบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรและบรรยากาศสถานศึกษาเพื่อเอื้อต่อการใช้ ICT ให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นผู้นำทางด้าน ICT ในการปฏิบัติงานอย่างที่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจครูบุคลากรของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT มาสร้างสรรค์นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนและในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีระบบการกำกับติดตามประเมินผล และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษาได้อย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการนำICT มาประยุกต์ใช้ในบริหารงาน 4 ฝ่ายตลอดถึงกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในด้าน ICT คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านวิชาการ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษายุค 5G ต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก เรียนรู้ได้ทุกที่และทุกเวลา ต้องปรับตัวเองและสถานศึกษาให้เพื่อพัฒนาความรู้ด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำประโยชน์จากเทคโนโลยียุค 5G มาประยุกต์ใช้ในด้านวิสัยทัศน์ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุค Digital-Age Learning Culture และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงระบบงาน หลักสูตรและพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการความรู้ (KM) ของโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ปกครอง และนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านมนุษย์ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักพรหมวิหารธรรม และหลักอคติ 4 ในการขจัดความขัดแย้งและสร้างความเท่าเทียมกันในคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของทุกคน กล้าเผชิญกับปัญหา เจรจาด้วยเหตุผลหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่รุนแรงที่อาจสร้างความแตกแยกในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารให้ชัดเจนตรงประเด็นยึดหลักความถูกต้องในการทำงาน เคารพสิทธิมนุษยชนไม่เลือกปฏิบัติ ยอมรับผิดให้อภัยซึ่งกันและกันในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างระบบ

ประสานงานและลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในองค์กร ตลอดจนการยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกันในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100

ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นหลัก ในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาในการบริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรึกษาผู้รู้ในการตัดสินใจในการทำงาน และการใช้หลัก SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์และแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีสติ คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการที่ยึดหลักความถูกต้อง หลีกเลี่ยงการตัดสินใจตามความรู้สึกของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัล ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านวิชาการ ด้านมนุษย์ และด้านการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ แก้ไขปัญหาให้ทันท่วงที ไม่ผิดพลาด คือ ควรกำหนดปัญหา ระยะสั้นและระยะยาว ค้นหาสาเหตุของปัญหา โดยยึดหลักธรรม อริยสัจ 4 พรหมวิหารธรรม 4 และปราศจากอคติ 4 การติดตาม ประเมินผล นวัตกรรมที่น่าประยุกต์ใช้ คือ ควรติดตามและประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรม และพัฒนาปรับปรุงตามวิธีการแนวทางเทคนิคใหม่ การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคคลในองค์กร คือ ควรสร้างความภาคภูมิใจ ทัศนคติ Mindset ทศนคติ ความคิดสร้างสรรค์ ให้สวัสดิการตามผลงาน จากการทำงานเป็นทีม การแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน คือ ควรชี้แนะแนวทางการทำงาน โดยกระบวนการ PDCA มีความรับผิดชอบ จัดลำดับความสำคัญของงาน การนำเทคโนโลยี ดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในระบบงาน คือ ควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรด้าน ICT ระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารสถานศึกษา ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ คือ ควรยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกสร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มีการปรับปรุงระบบงาน มีการปรับปรุงหลักสูตร สร้างระบบฐานข้อมูลความรู้ของสถานศึกษา ขจัดความขัดแย้งและสร้างความเท่าเทียมกันในองค์กร คือ ควรใช้หลักพรหมวิหารธรรม เสริมสร้างความสามัคคี รับฟังความคิดเห็น สื่อสารให้ชัดเจนตรงประเด็น สร้างระบบระเบียบประสานงานและยกย่องให้เกียรติกัน และ สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น คือ ควรใช้หลักอริยสัจ 4 และการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหารด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และการจัดความขัดแย้งและสร้างความเท่าเทียมกันในองค์กร

1.2 ควรนำนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหารด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และการจัดความขัดแย้งและสร้างความเท่าเทียมกันในองค์กร จัดทำแผนงาน/โครงการ ไปสู่การปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรวิจัยเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6

2.2 ควรวิจัยเรื่อง ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6

2.3 ควรวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งและความเท่าเทียมกันในองค์กร ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6

แหล่งอ้างอิง

ไกรศร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

โซษิตา ศิริมัน. (2564). *ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2564* (น. 407-416). วิทยาลัยนครราชสีมา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). *ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 50ก. หน้า 11-21.

พระวรรณกร กิตติญาโณ (แก้วพิลา), สมศักดิ์บุญปุ, ระวิงเรืองสังข์, และสมหมายจันทร์เรือง. (2561). *การพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 5(3), 66-76.*

- พระสายสิทธิ์ สิทธิโท. (2564). การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 1(1), 17-24.
- แพรวดาว สนองฝัน. (2557). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พาณิช. (2558). แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. สำนักงานเลขาธิการคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาไถ่ใหญ่.
- ศรีัญญา น้อยพิมาย. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน. (2564). *แบบรายงานผลการออกนิเทศ ติดตาม กำกับคุณภาพ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อรสา มาสิงห์. (2562). การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 13(2), 105-118.
- Drake, T. L., & Roe, H. W. (1986). *The Principal ship* (3rd ed.). MacMillan.
- Dubrin, A. J. (2012). *Essentials of Management*. South-Western Cengage Learning.
- Sergiovanni, T. J. (1998). Leadership as pedagogy, capital development and school effectiveness. *International Journal of Leadership in Education*, 1(1), 37-46.